

μέσα πρὸς ἐπέκτασιν τῶν ἑαυτοῦ γνώσεων. Ἐὰν ὁ τυφλὸς ἔχῃ τὸ προτέρημα οὐ στερεῖται ὁ ἐννεόκωφος, τοῦ νὰ ἐκπαιδευθῇ δηλαδὴ τὰς γνώσεις του διὰ τῆς ἀκοῆς, ἥτις τῷ κοινωνεῖ τοὺς τῶν ἄλλων λογισμοὺς, μὴ τάχα ὁ ἐννεόκωφος δὲν ἔχῃ βιβλία, χειρόγραφα, νομίσματα, εἰκόνας κ.λ. θησαυροὺς τῶν σεσωρευμένων γνώσεων τῶν παρελθόντων αἰώνων, ὧν ὁ τυφλὸς οὐδόλως σχεδὸν δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν; Αἱ ἐλευθέριαι τέχναι, ἡ φυσικὴ ἱστορία, ἡ ἀνατομία, ἡ χημεία κ. λ. οὐδὲν σχεδὸν εἰσι πρὸς τὸν τυφλόν, ἐνῷ οὐδεμιᾶς ἐπιστήμης καὶ οὐδεμιᾶς τέχνης, πλὴν τῆς μουσικῆς, εἶναι ἀνεπίδεκτος ὁ ἐννεόκωφος. Ἡ ἀνωτέρω γνώμη, προστίθῃσιν ὁ Dufau, εἶναι ἀξία πολλοῦ λόγου, καὶ διὰ τοὺς λόγους οὓς ἀναφέρει καὶ διὰ τὴν πηγὴν ἐξ ἧς πηγάζει· καὶ οὕτω μᾶς χρησιμεύει ὡς ὁδηγὸς εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Τοῦτο εἶναι ζήτημα οἶον καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, ἐπαμένως πρὸς λύσιν ἀνάγκην πᾶσα ὕπως ἐξετασθῇ καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐπόψεις· ὅθεν ἐπεταὶ ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν σχηματισμὸν τοῦ λόγου, τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νοῦς, οὐδὲν δύναται ν' ἀναπληρώσῃ τὴν ὁμιλίαν ἢ τὴν γλώσσαν· ἀλλὰ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς κοινωνικὰς σχέσεις καὶ τὰς θετικὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς οὐδὲν ἀναπληροῖ τὴν ὁρασιν. Οἱ φιλόσοφοι πρὸ πολλοῦ χρόνου παρετήρησαν τὸν σύνδεσμον καὶ τὴν ἀμοιβαίαν σχέσιν μεταξὺ τοῦ λογισμοῦ καὶ τῆς γλώσσης. Καὶ τῷ ὄντι, ἡ μία τῶν δυνάμεων τούτων ἐγείρει καὶ ἡ ἑτέρα ἐκτελεῖ· ὅθεν ὁμιλοῦμεν διότι συλλογιζόμεθα, καὶ συλλογιζόμεθα, τρόπον τινά, διότι ὁμιλοῦμεν. Καὶ ἡ ἀμοιβαία αὕτη σχέσις καθίσταται ἔτι μάλλον ἐνκρηστέρα ὡς ἐκ τῆς παραβολῆς τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀνωμάλου κατὰστάσεως. Ἀπολαύων ὁ τυφλὸς τοῦ δώρου τῆς γλώσσης, δηλαδὴ τοῦ ἀπλουστεροῦ τρόπου τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους διοχετεύσεως τῶν ἰδίων λογισμῶν, καὶ τοῦ ἱκανωτέρου μέσου πρὸς ἐξάσκησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν νοερῶν δυνάμεων, ἐρχεται εἰς πλεονέτεραν συνάφειαν μετὰ τῶν ὁμοίων του, καὶ συνδέεται μὲ τὸ εἶδος του, οὐ κατέχει τὸ οὐσιωδέστερον καὶ διακριτικὸν γνώρισμα. Διὸ προτιμότερον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην νὰ ᾔηται τις τυφλός. Ἀλλ' ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ὅπου ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι μεμονωμένος, καὶ μεθ' ἧς δύναται νὰ ταυτισθῇ, ἐπιτυγχάνει ὁ ἐννεόκωφος μάλλον τοῦ τυφλοῦ, ὅστις δὲν ἀπολαύει ὅλης τῆς ἐνεργείας καὶ δραστηριότητος τῆς ὑπάρξεώς του καὶ εἶναι μέλος ἀπειράκις ἥττον ὠφέλιμον πρὸς ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους, ὅπερ ἀποτελεῖ οὐ μικρὰν ἑλλειψιν. Ἐὰν λοιπὸν ᾔηται προτιμότερον νὰ ᾔηται τις τυφλὸς ὡς ἰδιώτης, ὡς πᾶσι τοῖς ὅμοις προτιμότερος ὁ ἐννεόκωφος.»

I. ΔΕ-ΚΗΓΑΛΛΑΣ.

## ΒΑΝΙΓΚΑ.

(1800—1804)

ΔΙΗΓΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

ὑπὸ

ALEXANDRE DUMAS.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

(Συνήχ. καὶ τέλος. Ἰδε φυλλάδ. 373 — 376, 378 καὶ 379.)

Τότε, μετὰ βεβαιότητος ἱκανῆς ὅπως ἐκπλήξῃ τοὺς μάρτυρας τῆς παραδόξου ἐκείνης σκηνῆς, ὁ Ἰβάν, ἀναλαβὼν τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν, ὡς ἄνθρωπος προβλεπτικός, εἶχε τοποθετήσῃ ἐπὶ τῆς θερμάστρας, περιεβλήθη αὐτὴν καὶ ἐξῆλθε.

Μεθ' ἡμίσειαν δὲ ὥραν ἀνεφάνη.

— Λοιπὸν! ἀνέκραξαν ταῦτοχρόνως ὁ τε Γρηγόριος καὶ οἱ δύο δοῦλοι.

— Ἐρχεται, εἶπεν ὁ Ἰβάν.

Οἱ τρεῖς συμπόται προσεῖδον ἀλλήλους μετ' ἐκπλήξεως· ἀλλ' ὁ Ἰβάν ἀνέλαβεν ἡσύχως τὴν θέσιν αὐτοῦ, ἐγέμισε καὶ πάλιν τὸ ποτήριον καὶ, ἀνυψώσας αὐτό·

— Εἰς ὑγείαν τῆς Κυρίας! εἶπεν, ἀφ' οὗ ἔχει τὴν καλοσύνην νὰ μᾶς ἐπισκεφθῇ ἐν ᾧ εἶναι τόση ψύχρα καὶ πίπτει τόσον χιόνι.

— Ἀννούσκα, ἤκουσθη λέγουσα φωνὴ ἐξωθεν, κτύπησε εἰς αὐτὴν τὴν θύραν καὶ ἐρώτησε τὸν Γρηγόριον ἂν ᾔηται μέσα μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους μας.

Ὁ Γρηγόριος καὶ οἱ δύο δοῦλοι εἶδον καὶ πάλιν ἀλλήλους ἐξεστηκότες, διότι ἀνεγνώρισαν τὴν φωνὴν τῆς Βανίγκας· ὁ δ' Ἰβάν, ἐξαπλωθεὶς ἐπὶ τοῦ καθίσματος αὐτοῦ, διεθρύπτετο μετὰ θυμωστικῆς αὐθαδείας.

Ἡ Ἀννούσκα ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ οἱ ἐν τῷ καπηλείῳ εἶδον τῷ ὄντι, ὡς εἶχεν εἰπεῖ ὁ Ἰβάν, τὴν χιόνα πίπτουσαν κατὰ νιφάδας.

— Μάλιστα, κυρία, εἶπεν ἡ νέα ὑπηρέτις, εἶναι μέσα ὁ ἀδελφός μου, ὁ Δανιήλ καὶ ὁ Ἀλέξιος.

Ἡ Βανίγκα εἰσῆλθε.

— Φίλοι μου, εἶπε παραδόξως μειδιῶσα, ἔμαθα ὅτι ἐπίνετε εἰς ὑγείαν μου καὶ ἦλθα νὰ σᾶς τὸ ἀποδώσω· ἰδοὺ μία φιάλη ἀξιολόγου ρακίου τῆς Γαλλίας, τὴν ὁποίαν ἐδωάλεξα διὰ σᾶς ἀπὸ τὰ ὑπόγεια τοῦ πατρὸς μου. — Τὰ ποτήριά σας!

Ὁ Γρηγόριος καὶ οἱ δοῦλοι ὑπήκουσαν μετὰ βραχυδότητος καὶ ἀμφιβολίας προερχομένης ἐκ τῆς ἐκπλήξεως, ἐν ᾧ ὁ Ἰβάν ἔτεινε τὸ πατήριον αὐτοῦ μετὰ μεγίστης ἀναιδεΐας. Ἡ Βανίγκα ἐγέμισεν ἰδίᾳ χειρὶ τὰ ποτήρια· ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐτόλμων νὰ πῶσαν·



— Ἐμπρός, εἰς τὴν ὑγείαν μου, φίλοι μου, εἰπέ.

— Ζήτω! ἀνέκραζαν οἱ πόται, ἐνθαρρυνόμενοι ἐκ τῆς γλυκύτητος τοῦ ὕφους καὶ τῆς οἰκειότητος τῆς εὐγενοῦς κόρης, καὶ ἐκένωσαν τὰ ποτήρια αὐτῶν. Ἡ δὲ Βάνιγκα ἐγέμισεν αὐτὰ ἐκ νέου καὶ, θείσασα τὴν φιάλην ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Ἀδειάστετέ την, φίλοι μου, εἶπε, καὶ μὴ φροντίζετε δι' ἐμέ· ἡ Ἀννούσκα καὶ ἐγὼ θὰ περιμενίσωμεν πλησίον τῆς θερμάστρας νὰ περάσῃ ἡ κακοκαιρία.

Ὁ Γρηγόριος προσεπάθησε νὰ ἐγερθῇ ὅπως πλησιάσῃ τὰς ἑδρας παρὰ τὴν θερμάστραν· ἀλλὰ, εἴτε ἐπειδὴ εἶχε μεθύσει, εἴτε ἐπειδὴ ναρκωτικόν τι εἶχεν ἀναμιχθῇ εἰς τὸ ῥακίον, ἠναγκάσθη ἐκ νέου νὰ καθήσῃ, ψελλίζων λέξεις τινὰς συγγνώμης.

— Καλὰ, καλὰ! εἶπεν ἡ Βάνιγκα, κάνεις σας ἄς μὴ ἐνοχληθῇ· πίνετε, φίλοι μου, πίνετε.

Οἱ συμπόται ὠφελήθησαν ἐκ τῆς δοθείσης ἀδείας καὶ ἐκένωσαν ἕκαστος τὸ πρὸ αὐτοῦ ποτήριον· μόλις δ' ὁ Γρηγόριος ἔπιε καὶ κατέπεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Ἀξιόλογα, εἶπεν ἡ Βάνιγκα ταπεινῇ τῇ φωνῇ πρὸς τὴν ὑπηρέτιδα, τὸ ὅπιον ἐνεργεῖ.

— Ποῖος εἶναι ὁ σκοπός σας; ἠρώτησεν ἡ Ἀννούσκα.

— Θὰ ἰδῆς μετ' ὀλίγον.

Οἱ δύο μουζίκικοι ἠκολούθησαν καὶ αὐτοὶ τὸ παράδειγμα τοῦ καπῆλου, καταπεσόντες ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου· ὁ δ' Ἰβάν, παλαιὸν ἔτι πρὸ τοῦ ὕπνου, ἠγωνίζετο νὰ ψάλλῃ βακχικὸν ᾄσμα· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον καὶ αὐτοῦ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκλείσθησαν· διὸ καὶ κατέπεσεν ἐπίσης ἀναίσθητος πλησίον τῶν ἄλλων.

Ἀμέσως ἡ Βάνιγκα ἠγέρθη, ἔρριψεν ἐπ' αὐτῶν βλέμμα πύρινον, ἔπειτα δὲ, μὴ πιστεύουσα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, ἐκάλεσεν αὐτοὺς ἀλληλοδιαδόχως κατ' ὄνομα· ἀλλ' οὐδεὶς ἀπήντησε.

Τότε, πατάξασα τὰς χεῖρας, ἀνέκραξεν εὐθύμως.

— Ἰδοὺ ἡ στιγμή!

Καὶ πορευθεῖσα εἰς τὸ βάθος τοῦ δωματίου ἔλαβε σωρὸν ἀχύρων, ἔρριψεν αὐτὰ εἰς μίαν γωνίαν, ἔρριψεν ὡσαύτως ἄχυρα καὶ εἰς τὰς τρεῖς ἄλλας, εἶτα, λαβοῦσα ξύλον καίόμενον ἐκ τῆς θερμάστρας, ἔβαλε πῦρ εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς καλύβης.

— Τί κάμνετε; ἀνέκραξεν ἡ Ἀννούσκα ἐντρομος καὶ προσπαθοῦσα νὰ ἀναχαιτίσῃ αὐτήν.

— Θάπτω τὸ μυστικόν μας εἰς τὴν στάκτην, ἀπάντησεν ἡ Βάνιγκα.

— Ἀλλ' ὁ ἀδελφός μου! ὁ τυχλίπωρος ἀδελφός μου! ἀνέκραξεν ἡ νέα κόρη.

— Ὁ ἀδελφός σου εἶναι ἄτιμος· αὐτὸς μᾶς ἐπρόδωκε· θὰ ἐχανόμεθα ἂν τὸν ἀφήναμεν νὰ ζήσῃ.

— Ὡ ἀδελφέ μου! ἀδελφέ μου!

— Εἰμπορεῖς ν' ἀποθάνῃς μαζὶ τοῦ, εἶπεν ἡ Βάνιγκα, μειδιῶσα μειδίαμα δηλοῦν ὅτι δὲν ἤθελε δυσχερεσθῇ ἂν ἡ Ἀννούσκα ἔδιδε τὸ τεκμήριον τοῦτο τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης.

— Ἀναψεν ἡ φωτιὰ, κυρία! ἀνάψε!

— Λοιπὸν ἄς ἐξέλθωμεν, ἀνέκραξεν ἡ Βάνιγκα. Καί, σύρουσα ἔξω τὴν κλαίουσαν κόρην, ἔκλεισε τὴν θύραν καὶ ἔρριψε τὴν κλεῖδα εἰς τὴν χιόνα.

— Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἄς ἐπιστρέψωμεν γρήγορα, ἀνέκραξεν ἡ Ἀννούσκα. Ὡ! δὲν ἤμπορῶ νὰ βλέπω αὐτὸ τὸ φρικτὸν θέαμα.

— Ἐξ ἐναντίας, ἄς μείνωμεν, εἶπεν ἡ Βάνιγκα, σφίγγουσα τὸν βραχίονα τῆς Ἀννούσκας μετὰ δυνάμεως σχεδὸν ἀνδρικῆς, ἄς μείνωμεν ἕως ὅτου καταστρεφῇ ἡ οἰκία καὶ βεβαιωθῶμεν ὅτι κάνεις δὲν θὰ γλυττώσῃ.

— Ὡ Θεέ μου! ἀνέκραξεν ἡ Ἀννούσκα γονυπιτοῦσα, εὐσπλαγχνίσου τὸν ἄθλιον ἀδελφόν μου, διότι ὁ θάνατος θὰ τὸν φέρῃ ἐνώπιόν σου χωρὶς νὰ τὸν δώσῃ καιρὸν νὰ προετοιμασθῇ.

— Ναί, ναί, προσευχήσου, εἶπεν ἡ Βάνιγκα, διότι τὰ σώματά των μόνον θέλω νὰ καταστρέψω, ὄχι καὶ τὰς ψυχὰς των. Παρακάλεσε τὸν Θεόν, σὲ τὸ συγχωρῶ.

Καὶ ἔμεινεν ὀρθία, τὰς χεῖρας ἔχουσα ἐσταυρωμένας καὶ φωτιζομένη ὑπὸ τῆς λάμψεως τῆς πυρκαϊᾶς, ἐν ᾗ ἡ ὑπηρέτις προσήχετο.

Ἡ πυρκαϊὰ δὲν διήρκεσε πολὺ, διότι ἡ οἰκία ἦτο ξυλίνη, ὥστε αἱ φλόγες ἐξώρμησαν μετ' ὀλίγον καὶ, αὐξανόμεναι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἐσχημάτισαν μεγάλην πυράν. Ἡ Βάνιγκα ἔβλεπεν ἀνησύχως τὴν πρόδοον τοῦ πυρὸς, φοβουμένη μὴ ἰδῇ ἐξερχόμενον ἡμίκαυστον φάσμα. Τέλος κατέπεσεν ἡ στέγη καὶ ἡ Βάνιγκα, μηδέν πλεον ἔχουσα φόβον, κατκυθύνθη πρὸς τὸ μέγαρον τοῦ στρατηγοῦ· χάρις δὲ εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἣν εἶχεν ἡ Ἀννούσκα νὰ ἐξέρχεται κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς τε ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, αἱ δύο γυναῖκες εἰσῆλθον ἀπαρατήρητοι.

Τὴν δ' ἐπαύριον δὲν ἐγένετο λόγος ἐν Πετρούπολει ἢ περὶ τῆς πυρκαϊᾶς τοῦ Κοκκίνου Καπηλείου· ὑπὸ τὰ ἐρείπια αὐτοῦ εὐρέθησαν τέσσαρα πτώματα ἀπηνθρακωμένα· ἐπειδὴ δὲ τρεῖς τῶν δούλων τοῦ στρατηγοῦ δὲν εἶχον ἐπανέλθει, οὗτος ἐπίσθη ὅτι τὰ ἀγνώριστα ἐκεῖνα σώματα ἦσαν τὸ τοῦ Ἰβάν, τὸ τοῦ Λανιήλ καὶ τὸ τοῦ Ἀλεξίου· τὸ δὲ τέταρτον βεβαίως ἦτο τὸ τοῦ Γρηγορίου.

Ἡ αἰτία τῆς πυρκαϊᾶς ἔμεινεν ἀγνώστη· τὸ καπηλεῖον ἦτο μεμονωμένον καὶ τοσαύτη ἡ ἐκ τῆς κακοκαιρίας ἐρημία, ὥστε οὐδεὶς εἶχεν ἀπαντήσῃ καθ' ὁδὸν τὰς δύο γυναῖκας· ἡ δὲ Βάνιγκα δὲν ἀμφέβαλλε περὶ τῆς ὑπηρέτιδος αὐτῆς. Ὡστε τὸ μυστικὸν τῆς ἀπέθανε μετὰ τοῦ Ἰβάν.



Ἀλλὰ τότε ἡ τύψις τῆς συνειδήσεως διεδέξατο τὸν φόβον· ἡ νέα κόρη, ἡ τοσοῦτον ἄκαμptos πρὸ τῆς πράξεως, ἐφάνη ἀσθενὴς πρὸ τῆς ἀναμνήσεως. Διὸ ἐνόμισεν ὅτι, ἐξομολογουμένη τὸ ἔγκλημα αὐτῆς εἰς ἱερέα, ἤθελεν ἀπαλλαγῇ τρομεροῦ βάρους, ἐπορεύθη πρὸς πνευματικὸν γνωστὸν ἐπὶ εὐσεβείᾳ, καὶ ἐξομολογήθη τὰ πάντα.

Ὁ ἱερεὺς ἔφριξεν ἀκούσας τὴν διήγησιν. Ναὶ μὲν ἡ θεία εὐσπλαγχνία εἶναι ἄπειρος, ἡ ἀνθρωπίνη ὅμως ἔχει ὅρια· ὅθεν ὁ ἱερεὺς ἠρνήθη τὴν ἄφεσιν ἣν ἐζητεῖ ἐκεῖνη.

Ἡ ἄρνησις ἦτο τρομερὰ, διότι ἀπέκλειε τὴν Βάνιγαν τῆς θείας κοινωνίας, ὃ δ' ἀποκλεισμός οὗτος ἤθελε παρατηρηθῇ καὶ ἀποδοθῇ βεβαίως εἴτε εἰς μέγα ἁμάρτημα εἴτε εἰς ἄγνωστον ἔγκλημα.

Ἡ Βάνιγκα ἐγονυπέτησε λοιπὸν πρὸ τοῦ ἱερέως καὶ ἰκέτευσεν αὐτὸν ὅπως μετριάσῃ τὴν αὐστηρότητα τῆς ποινῆς χάριν τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἤθελε βαρύνει ἡ ἀτιμία.

Ὁ ἱερεὺς, σκεφθεὶς, εὗρε τρόπον νὰ συμβιβάσῃ τὰ πάντα· ἀπεφάσισε λοιπὸν, ἡ μὲν Βάνιγκα νὰ πλησιάσῃ τὴν θείαν τράπεζαν μετὰ τῶν ἄλλων πιστῶν, αὐτὸς δὲ νὰ σταθῇ πρὸ αὐτῆς ὡς καὶ πρὸ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ μόνον ὅπως εἶπῃ· « Προσεύχου καὶ θρήνηι. » ὥστε οἱ παρόντες ἤθελον νομίσει ὅτι μετέλαβε καὶ αὐτὴ τῆς θείας κοινωνίας.

Ἡ ἐξομολόγησις εἶχε γίνει τὴν ἐβδόμην ὥραν τῆς ἑσπέρας, ἡ δ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐρημία καὶ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς εἶχον καταστήσει αὐτὴν ἔτι φοβερωτέραν. Ὁ ἱερεὺς ὑπέστρεψε λοιπὸν οἴκαδε ὠχρὸς καὶ τρέμων. Ἡ σύζυγος αὐτοῦ Ἐλισάβετ περιέμενεν αὐτὸν μόνη, ἀφ' οὗ ἐκοίμισεν εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον τὴν ὀκταετῇ αὐτῆς θυγατέρα Ἀρίαν· ὅτε δὲ εἶδε τὴν σύζυγον αὐτῆς ἀφῆκε κραυγὴν, τοσοῦτον ἦτο καταβεβλημένος. Ὁ ἱερεὺς προσεπάθησε μὲν νὰ καθησυχάσῃ αὐτὴν, ἀλλ' ἡ τρέμουσα αὐτοῦ φωνὴ κῆρυξεν ἔτι μάλλον τοὺς φόβους τῆς. Ἡ γυνὴ ἤθελε νὰ μάθῃ πόθεν προήρχετο ἡ συγκίνησις αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ ἱερεὺς ἠρνήθη νὰ εἶπῃ τοῦτο. Ἡ Ἐλισάβετ, ἥτις εἶχε μάθει τὴν προτεραίαν ὅτι ἡ μήτηρ αὐτῆς ἠσθένει, ἐνόμισεν ὅτι ὁ ἱερεὺς εἶχε λάβει λυπηρὰν εἰδήσιν· πρὸς τοῦτοίς, ἦτο δευτέρᾳ, ἡμέρᾳ ἀποφράς παρὰ τοῖς Ῥώσσοις, καὶ, τέλος, ἐξερχομένη τὴν πρωίαν, εἶχεν ἀπαντήσῃ γυναῖκα πενθηροφοῦσαν· ἐξελάμβανε λοιπὸν πάντα ταῦτα ὡς προσηνίσματα μεγάλης δυστυχίας, καὶ ἤρξατο κλαίουσα καὶ κραυγάζουσα·

— Ἡ μήτηρ μου ἀπέθανε!

Μάτην ὁ ἱερεὺς προσεπάθησε νὰ καθησυχάσῃ αὐτὴν λέγων ὅτι τοιαύτη δὲν ἦτο ἡ αἰτία τῆς ταρχῆς του· ἡ δυστυχὴς γυνὴ, ἐν καὶ μόνον σκεπτομένη, ἀπῆλθα πάντοτε. « Ἡ μήτηρ μου ἀπέθανε! »

Τότε, ὅπως διαλύσῃ πᾶσαν ἀνησυχίαν, ὁ ἱερεὺς ὁμολόγησεν αὐτῇ ὅτι ἡ συγκίνησις του προήρχετο ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως ἔγκλήματος τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἀκούσει· ἀλλ' ἡ Ἐλισάβετ ἐκίνει τὴν κεφαλὴν λέγουσα ὅτι τοῦτο ἦτο τέχνασμα ὅπως κρύψῃ τὴν ἐπελθοῦσαν δυστυχίαν. Ἡ ταρχὴ αὐτῆς, ἀντὶ νὰ πραυνθῇ, αὐξάνει, καὶ τὰ μὲν δάκρυα παύουσιν, ἀλλὰ καταλαμβάνουσιν αὐτὴν σπασμοί· ὁ ἱερεὺς ἐξορκίζει τότε αὐτὴν νὰ μὴ ἐπαναλάβῃ τίποτε... καὶ προσδίδει τὸ μυστήριον τῆς ἐξομολογήσεως.

Ἡ μικρὰ Ἀρίνα, ἐξυπνισθεῖσα ὑπὸ τῶν κραυγῶν τῆς Ἐλισάβετ, ἀνήσυχος δ' ἄμα καὶ περίεργος, ἠγέρθη, ἐπλησίασεν εἰς τὴν θύραν καὶ ἤκουσε τὰ πάντα.

Καὶ λοιπὸν τὸ μὲν μυστικὸν τοῦ ἁμαρτήματος ἐτάφη, τὸ δὲ τοῦ ἔγκλήματος ἐγένετο γνωστὸν.

Ἐπέρχεται ἡ ἡμέρα τῆς μεταλήψεως· ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Συμεῶνος πληροῦται πιστῶν, ἡ δὲ Βάνιγκα γονυπετεῖ πρὸ τοῦ ἱεροῦ. Ὁπισθεν αὐτῆς ἵσταται ὁ πατήρ μετὰ τῶν ὑποκλιπτῶν καὶ ὀπισθεν αὐτῶν οἱ ὑπηρεταί.

Ἡ Ἀρίνα πρεφύσσεται μετὰ τῆς μητρὸς εἰς τὴν τελετὴν, περίεργος ὅπως ἴδῃ τὴν Βάνιγκαν ἥς τὸ ὄνομα ἤκουσεν ἀναφερόμενον ὑπὸ τοῦ πατρὸς, τὴν νύκτα καθ' ἣν οὗτος παρέβη τὸ πρῶτιστον καὶ ἱερώτατον τῶν καθηκόντων τοῦ πνευματικοῦ. Ἐν ᾧ λοιπὸν ἡ μήτηρ προσεύχεται, ἡ παῖς καταλείπει τὴν θέσιν αὐτῆς, καὶ προχωρεῖ διὰ τοῦ πλήθους σχεδὸν μέχρι τοῦ ἱεροῦ· ἐκεῖ ὅμως ἐμποδίζεται ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ στρατηγοῦ, ἐπειδὴ δ' ἐπιμένει νὰ διέλθῃ, εἰς ἐξ αὐτῶν ἀπωθεῖ αὐτὴν τοσοῦτον βιαιῶς, ὥστε ῥίπτει αὐτὴν κατὰ γῆς ἡ δὲ κεφαλὴ προσκρούσασα εἰς στασεῖδιον τραυματίζεται.

— Εἶσαι πάρα πολὺ υπερήφανος δούλος! κράζει ἡ Ἀρίνα ἐγειρομένη αἱματόφυρτος· μήπως διότι ἀνήκει εἰς τὴν μεγάλην κυρίαν ἡ ὁποία ἔκκυσε τὸ *Κύκκινον Καπηλεῖον*;

Οἱ λόγοι οὗτοι, λεχθέντες ὑψηλῇ τῇ φωνῇ μεταξὺ τῆς γενικῆς σιωπῆς, ἠκούσθησαν παρὰ πάντων· ἀμέσως δ' ἀντήχησε κραυγὴ καὶ ἡ Βάνιγκα ἐλειποθύμησε.

Τὴν ἐπκύριον, ὁ στρατηγὸς ἐπορεύθη πρὸς Παῦλον τὸν Α'. καὶ διηγήθη πρὸς αὐτὸν, ὡς πρὸς αὐτοκράτορα καὶ δικαστὴν, τὴν μακρὰν καὶ φοβερὰν ἱστορίαν, ἣν ἡ Βάνιγκα, καταβεβλημένη ὑπὸ τοῦ μικροῦ ἀγῶνος, ἀπεκάλυψε τέλος εἰς αὐτὸν μετὰ τὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ σκηνήν.

Ὁ αὐτοκράτωρ, μετὰ τὴν παράδοξον ταύτην ὁμολογίαν, ἐσκέφθη ὀλίγον· εἶτα, ἐγερθεὶς, ἐπλησίασεν εἰς τράπεζαν καὶ ἔγραψεν ἐπὶ φύλλου χάρτου τὴν ἀκόλουθον ἀπόφασιν·

« Ἐπειδὴ ὁ ἱερεὺς παρεβίασε τὸ ἀπαρθείστον, ἦτοι τὸ μυστήριον τῆς ἐξομολογήσεως, καθικρεῖται



καὶ ἐξορίζεται εἰς Σιβηρίαν· ἡ δὲ σύζυγος αὐτοῦ, ἥτις ἡμάρτησε μὴ σεβασθεῖσα τὸν χαρακτηρὰ τοῦ ἱερέως, θέλει συνοδεύσει αὐτὸν μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς.

« Ἡ ὑπηρετίς Ἀννούσκα ἐξορίζεται ὡσαύτως εἰς Σιβηρίαν, ὥς μὴ εἰδοποιήσασα τὸν κύριον αὐτῆς περὶ τῆς διαγωγῆς τῆς θυγατρὸς τοῦ.

» Ἐξακολουθῶ νὰ τιμῶ τὸν στρατηγόν. Λυποῦμαι αὐτὸν καὶ θλίβομαι διὰ τὸ θανάσιμον δυστύχημα τὸ ὁποῖον ἔπαθεν.

» Εἰς δὲ τὴν Βάνιγκαν δὲν γινώσκω ὁποῖαν ποιήν νὰ ἐπιβάλω· εἶναι θυγάτηρ ἀνδρείου στρατιώτου, ἀφιερῶσαντος τὴν ζωὴν αὐτοῦ εἰς τὴν πατρίδα. Ἄλλως τὸ ἔκτακτον τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἐγκλήματος θέτει αὐτὴν ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς αὐστηρότητός μου· ἀναθέτω λοιπὸν εἰς αὐτὴν νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἰδίαν ποινὴν. Ἄν ἐνόησα καλῶς τὸν χαρακτηρὰ αὐτῆς, ἂν διατηρῇ αἰσθημάτῃ τινα ἀξιοπρεπείας, ἡ καρδίᾳ καὶ ἡ συνείδησις θέλουσιν ὑποδείξει εἰς αὐτὴν τὴν ὁδὸν ἣν ὀφείλει νὰ ἀκολουθήσῃ. »

Ὁ Παῦλος ἐνεχείρισε τῷ στρατηγῷ τὸ ἔγγραφον τοῦτο, παραγγέλλων εἰς αὐτὸν νὰ τὸ διαβιβάσῃ εἰς τὸν κόμητα Πάλεν, διοικητὴν τῆς Πετρούπολεως.

Τὴν δ' ἐπαύριον, αἱ προσταγαὶ τοῦ αὐτοκράτορος ἐξετελέσθησαν.

Καὶ ἡ μὲν Βάνιγκα εἰσῆλθεν εἰς μοναστήριον, ἐνθα ἀπέθανε, περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους, ἐκ θλίψεως καὶ αἰσχύνης.

Ὁ δὲ στρατηγὸς ἐφρονέθη εἰς τὴν μάχην τοῦ Λουστερλίτζ (1).

Ω.

ΤΕΛΟΣ.

## ΑΘΗΝΑΙΟΝ.

Ἡ ἐναρξίς τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Ἀθηναίου ἐγένετο, ὥς προανηγγείλαμεν, τὴν 2 τοῦ μεσοῦντος. Κατὰ πρῶτον ὁ πρόεδρος Κ. Α. Ραγκαβῆς προλογίσας εἶπε τὰ ἑξῆς·

« Κατ' ἐντολὴν καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ Συλλόγου τοῦ Ἀθηναίου ὀφείλω λέξειε τινὰς νὰ προλογίσω ὅπως ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν μελῶν αὐτοῦ πρὸς τοὺς Κυρίους, καὶ μάλιστα πρὸς τὰς Κυρίας, ὑφ' ὧν συγκροτεῖται τῶν ἀκροατῶν τοῦ ὁμίτου. Ἡ ἔγκριστις αὐτῶν μᾶς ἐνθαρρύνει καὶ ἡ παρουσία των μᾶς ἐμπνέει. Οὐχ ἥττον ὅμως ἀρχόμενοι δὲν εἴμεθα ἀπληλαγμένοι τινῶν ἐνδεσμιῶν, καὶ πρὸ πάντων φοβούμεθα μὴ προσδοκῶνται παρ' ἡμῶν ἀνώτερα τινα καὶ ἄλλοις ἀπ' ὧν ἐπαγγελλόμεθα. Διὸ καὶ νομίζω ὅτι περιστὴν ἴσως δὲν εἶναι ἀμέσως ἐκ προοιμίων, καὶ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἀκροαμάτων τούτων, νὰ ὀρισθῇ σαφῶς ὁ χαρακτηρὸς αὐτῶν, καὶ ἰδίως ὅτι γίνονται οὐχὶ διὰ τοὺς λόγοντας, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἀκούοντας, οὐχὶ πρὸς πολυμαθείας ἢ εὐγλωττίας ἐπίδειξιν, ἀλλ' ἐπὶ σκοπῷ πρακτικῆς τινος ὠφελείας.

» Ὁ θεσaurὸς τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων ὁσημέραι αὐξεται καὶ

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ. Τὰ καθ' ἑκάστη τῆς τραγικῆς ταύτης ἱστορίας καὶ τὸ καίμενον τῆς ἀποφάσεως Παύλου τοῦ Α' ἠρᾶνίσθημεν ἐκ τοῦ ἀξιολόγου συγγραμματος τοῦ Κ. Dupré de Saint-Maure, τοῦ ἐπιγραφομένου l'Ernite en Russie.

ὀγκοῦται. Ἡ ἐλευθέριος ἀγωγή σήμερον ὥς ἄλλοτε δὲν περιορίζεται εἰς ὀλίγους προνομιούχους, ἡ ἐπιστήμη δὲν εἶναι ἡ μυστηριώδης δέλτης τῶν ἱερῶν τῆς Μέμφιδος, ἀλλὰ κτήμα κοινόν, καὶ ἀναριθμητοὶ εἰσὶ τῆς παιδείας οἱ καλλιεργηταὶ οἱ τὸν ἀγρὸν αὐτῆς γονιμοποιούντες καὶ τὰ ζωοφόρα αὐτῆς νάματα κατὰ μυρίους διευσθύνσεις διακλαδεύοντες. Τὴν ἀπέραντον ταύτην διανοητικὴν δραστηριότητα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ, οὐδεὶς δύναται νὰ παρακολουθήσῃ κατὰ πάσας αὐτῆς τὰς ἀναπτύξεις συγχρόνως, καὶ μόλις οἱ εἰδικῶς εἰς ἕκαστον κλάδον σπουδῶν ἐγκόπτοντες δύνανται νὰ καυχηθῶσιν ὅτι εἰσὶ μέχρι τινὸς εἰς αὐτὸν ἐνήμεροι. Διὰ δὲ τοὺς πλείστους τῶν λοιπῶν μάτην σχεδὸν ἐκοπίασεν ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια· ἐκτὸς τοῦ κύκλου των τὰ πάντα συνήθως μένουσιν ὁμίχλη καὶ σκότος, καὶ ἡ ἐπιστήμη βίβλος ἄγραφος· διότι οὐδεὶς ἐστὶν ὁ δυνάμενος εἰς πάντα, καὶ ὀλίγοι οἱ εἰς πολλὰ συγχρόνως καὶ θακίμως νὰ ἐπιδιδόνται· χωρὶς ν' ἀναφέρωμεν τοὺς ὑπὸ βιωτικῶν μεριμνῶν ἀναγκαζομένους νὰ ἐγκαταλείψωσιν ἑνωρὶς τὰς σπουδαίας μελέτας, καὶ μετὰ τὸ σχολεῖον νὰ κλείσωσι τὰ βιβλία· χωρὶς νὰ μνημονεύσωμεν τοῦ καλλίστου ἡμίσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, εὐὴ ἡ πρώτη ἐκπαίδευσις παρ' ἡμῶν συνήθως περιορίζεται εἰς τὰ στοιχειώδη κυρίως, ὃ δὲ μετέπειτα βίος, προσρῖζων αὐτὸ εἰς τὸ νὰ κοσμήσῃ τὴν οἰκίαν διὰ τῶν χαρίτων του, καὶ νὰ σώζῃ αὐτὴν διὰ τῆς μερίμνης του, ἐλπίγην τῷ ἀφῆναι ἄνεσιν ὅπως κοσμήσῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ διάνοιαν διὰ μεταγενεστέρων ἐπιπόνων σπουδῶν.

» Διὰ τοῦτο ἐκρίναμεν οὐχὶ ἄσκοπον τὴν ἀλληλοδιδασκαλίαν ἣν αἱ παροῦσαι ἀκροάσεις προτίθενται, καὶ καθ' ἣν αἱ ἰδιαίτερον τινα κλάδων ἀνθρωπίνων γνώσεων περιέποντες, θέλουσι μᾶς προσάγει ἀπαρχὴν τῶν ὀριμωτέρων αὐτοῦ καρπῶν, καὶ ἐκ τῆς μελέτης αὐτῶν τὰς σχολαστικὰς ἀκάνθας περιαιρούντες, θέλουσιν ἀνθολογεῖν ὑπὲρ τῶν ἀκροατῶν των εἴτι χρήσιμον ἢ περιέργον.

» Εἰς τὴν περιορισμένην Εὐρώπην, εἰς αὐτὴν τὴν Ἀγγλίαν μάλιστα, ὅπου πλημμυροῦσιν αἱ γνώσεις, διαδιδόμεναι διὰ τῆς πρώτης ἐκπαιδεύσεως, ἥτις ἐκεῖ εἶναι ἐμμερής καὶ εὐρεῖα, διὰ συχνῶν ὁργάνων τῆς δημοσιογραφίας, ἥτις ἀσκέται ἐκεῖ ἀποκλειστικῶς ὑπὸ πεπαιδευμένων, καὶ ἀποδίνει διδακτικωτάτην, διὰ μυρίων σπουδαίων συγγραμμάτων καὶ διὰ παντοίων ἰδρυμάτων ἅτινα διδάσκουσι τέρποντα, εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐν ᾗ σχολεῖον εἶναι πᾶσα ἡ κοινωνία, καθημεριναὶ εἰσὶν οὐχ ἥττον αἱ ἀκροάσεις ὥς αἱ παροῦσαι, καὶ πολλὸς ὁ ζῆλος τῆς συρροῆς, καὶ μεγάλη ἡ ἀπ' αὐτῶν ὠφέλεια. Ἐκεῖ δημοτικῶς καὶ εὐλόγητως ἐκτίθενται τὰ συμπεράσματα τῶν βαθυτέρων σπουδῶν· ἐκεῖ ὁ ἐκ μακρᾶς ὁδοπορίας ἐπικινῶν, διηγεῖται τὰς ἐντυπώσεις του εἰς τὰς παγετώδεις χώρας τοῦ πόλου, εἰς τὰς ξηρὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς, καὶ τὰς παρατηρήσεις του περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας τῶν λαῶν οὓς ἐσπούδασε. Καὶ τοῦτο συντελεῖ οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν μόρφωσιν τῆς πεφωτισμένης ἐκείνης κοινωνίας, ἥτις σύγκειται ἐξ ἀνδρῶν ἐξόχων καὶ πεπαιδευμένων, καὶ ἐκ γυναικῶν ἀξίων νὰ ἐκτιμῶνται ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν.

» Ἀλλὰ πόσον χρησιμώτεροι εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι τρόποι τῆς κυκλοφορίας τῶν ἰδεῶν παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς σπάνιοι εἰσὶν εἰσέτι οἱ λοιποὶ αὐτῶν ὀχλοὶ! Διὰ τοῦτο, κατὰ τὰ παραδείγματα ἃ ἀνέφερα, ἐπαναρχόμενοι καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν ἐκδρομῶν τῶν διαφόρων ἐπιστημῶν εἰς ἃς περιάγει ἡμᾶς ἡ μελέτη, ἐλπίζομεν εἶτι εὐπρόσδεκτα δυνάμεθα νὰ φέρωμεν ἐξ αὐτῶν προϊόντα τινὰ ἐκλογῆς, καὶ ἂν παινώμεθα καὶ ἡμεῖς ἐνίστα ἐκ παγετωδῶν ἴσως ἢ ἐκ ξηρῶν ἐρήμων αὐτὰ συγκαμίσαντες, ὅτι θέλομεν τυγχάνει συγγνώμης ἐπισκευῆς.

» Ἄλλως τε προτρέπεν ἡμᾶς ἔχομεν καὶ ἕτερον, προσελύστερον, καὶ ἰδιαίτως ἡμῖν ἐνδιαφέρον παράδειγμα, τὸ τοῦ φιλοσοφικοῦ Συλλόγου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς ᾧ προθύμως ἀποδίδομεν τὴν τιμὴν τῶν πρωτοκαίμων, μετὰ χαρᾶς τῆς εὐκαιρίας δραττόμενοι, ὅπως συνταχθῶμεν πανδήμως μετὰ τῶν ἀναγνωρίζοντων τὰς εὐγενεῖς αὐτοῦ προσπάθειας, δι' ὧν τιμᾷ τὴν Βυζαντινὴν τῶν ἐμογενῶν κοινωνίαν, ἐξευγενίζων συνάμα καὶ φωτίζων αὐτήν.

» Ἀπὸ τῶν ἡμετέρων ἀκροάσεων, κατὰ τὴν ἀγγελίαν αὐτῶν, ἐν καὶ μόνον ἀντικείμενον ἀποκλείεται, τὸ τῆς καθ' ἡμέραν πολιτικῆς. Ἐλπίζομεν νὰ μὴ μᾶς καταγνωσθῇ τοῦτο εἰς ἑλλείψιν, καὶ πλὴν ἄλλων, δύο τοῦλάχιστον λόγοι νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐπαρ-